

Datum van inontvangstneming : 15/08/2022

Zaak C-327/22

Verzoek om prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

16 mei 2022

Verwijzende rechter:

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske

Datum van de verwijzingsbeslissing:

3 mei 2022

Verzoekende partij:

Centar za restrukturiranje i prodaju

Verwerende partij:

PROM-VIDIJA d.o.o.

[OMISSIS]

Betreft: Verzoek om een prejudiciële beslissing – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken

Verwijzende rechter:

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske (handelsrechter in tweede aanleg, Kroatië) [OMISSIS]

Partijen in het hoofdgeding en hun vertegenwoordigers:

Verzoeker: CENTAR ZA RESTRUKTURIRANJE I PRODAJU (centrum voor herstructurering en verkoop) [OMISSIS], Zagreb (Kroatië)

Verweerster: PROM-VIDIJA d.o.o., [OMISSIS] Zagreb, [OMISSIS]

Summier overzicht van het voorwerp van het geschil en de relevante feiten van het hoofdgeding, de inhoud van de nationale bepalingen die op de zaak van toepassing kunnen zijn en de redenen die de verwijzende rechter ertoe hebben gebracht om vragen te stellen over de uitlegging van het Unierecht:

In de onderhavige zaak heeft de Trgovački sud u Zagrebu (handelsrechter Zagreb, Kroatië) [OMISSIS] bij beschikking het beroep verworpen en verzoeker verwezen in de proceskosten van verweerster. Verzoeker heeft tegen deze beslissing over de vergoeding van de gerechtskosten hoger beroep ingesteld, waarna de zaak is verwezen naar de bevoegde rechter, de Visoki trgovački sud, opdat die een beslissing zou geven in deze beroepsprocedure.

Op 13 april 2022 heeft de Visoki trgovački sud [OMISSIS] in het kader van het beroep een beslissing gegeven die, overeenkomstig artikel 117, lid 3, van het Sudski poslovnik (reglement voor de procesvoering van de rechtbanken) (*Narodne novine*, nr. 37/14, 49/14, 8/15, 35/15, 123/15, 45/16, 29/17, 33/17, 34/17, 57/17, 101/18, 119/18, 81/19, 128/19, 39/20 en 47/20), diezelfde dag aan de dienst voor de registratie van de rechtspraak is overgemaakt, hetgeen een voorwaarde is om de rechterlijke beslissing aan de partijen te kunnen betekenen.

Op 27 april 2022 is diezelfde beslissing naar de rechter teruggestuurd samen met een brief van de vicepresident [OMISSIS] („Op gezag van de president van de rechtbank”), met daarin de opmerking dat, overeenkomstig artikel 121 van het reglement voor de procesvoering van de rechtbanken, zaken moeten worden behandeld in de volgorde waarin zij op de rechtbank zijn binnengekomen, waarbij ook rekening dient te worden gehouden met zaken die door een bijzondere bepaling als dringend zijn aangemerkt. Bijgevolg is, overeenkomstig de instructie van de president van de Visoki trgovački sud [OMISSIS] van 20 januari 2022, de verzending van de beslissing van de rechter geweigerd.

Bij instructie [OMISSIS] van 20 januari 2022 heeft de president van de Visoki trgovački sud, als verantwoordelijke voor het beheer van de rechtbank, de volgorde vastgesteld waarin de toegewezen zaken moeten worden behandeld, waarbij geen enkele zaak buiten deze volgorde mag worden beslecht. Deze instructie is vastgesteld om de efficiëntie van de rechtbank te verhogen in een tijdvak waarin bij iedere rechter gemiddeld zestig toegewezen zaken op behandeling wachtten, met dien verstande dat, overeenkomstig de Okvirna mjerila za rad sudaca (hierna: „ijkpunten voor de werkzaamheden van rechters”), een rechter bij de Visoki trgovački sud wordt geacht jaarlijks over 180 zaken te beslissen.

De partijen in het geding zijn niet op de hoogte dat een beslissing is gegeven, noch dat de president van de rechtbank heeft geweigerd deze beslissing te betekenen en ze in plaats daarvan, wegens de „volgorde van behandeling”, naar de rechter heeft teruggestuurd.

Dit kan worden vastgesteld in de eSpis-applicatie (een elektronisch informatiesysteem), die onder meer een onderdeel „registratie” bevat, waarin informatie over de reden voor het terugsturen is vermeld. Voor 27 april 2022 staat hier namelijk: „Nieuwe reden voor teruggave – dossier is volgens de volgorde van behandeling niet aan de beurt”. Uit de eSpis-applicatie (onderdeel „registratie van vorderingen”) blijkt dus dat de zaak naar de rechter is terugverwezen.

Overeenkomstig de instructie van de president van de Visoki trgovački sud [OMISSIS] van 20 januari 2022 kan een beslissing in een zaak niet door de rechtbank worden betekend totdat alle zaken die aan deze zaak voorafgaan in de volgorde van behandeling, aan de registratiedienst zijn toegezonden. Dit betekent onder meer dat zolang de rechtsprekende kamer geen overeenstemming heeft bereikt over de definitieve tekst van de beslissing in de „oudste zaak volgens de volgorde van behandeling”, geen enkele beslissing in een zaak van de rechter-rapporteur die na deze zaak komt in de volgorde van behandeling, door de rechtbank kan worden betekend (zodat soms meer dan twintig volledig afgehandelde zaken moeten „wachten” op een zaak waarin de rechtsprekende kamer nog geen definitieve, door de rechter-rapporteur en de kamerpresident ondertekende, tekst van de beslissing heeft afgegeven).

Volgens artikel 30, lid 1, van de Zakon o sudovima (wet betreffende de rechterlijke organisatie) (*Narodne novine*, nr. 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20 en 21/22) is de president van de rechtbank een rechter die, naast zijn rechterlijke taken, ook taken vervult inzake het beheer van de rechtbank overeenkomstig de wet en het reglement voor de procesvoering van de rechtbanken. Artikel 29, lid 1, van diezelfde wet bepaalt dat de taken inzake het beheer van de rechtbank bestaan uit het volgende:

1. verzekeren van de voorwaarden voor de goede werking van de rechtbank;
2. zorgen voor een ordelijke en tijdige behandeling van de zaken in de rechtbank;
3. verrichten van taken inzake het oproepen en indelen van juryleden;
4. uitvoeren van taken met betrekking tot beëdigde gerechtstolken, deskundigen en taxateurs;
5. verrichten van taken inzake het verzekeren van bijstand aan getuigen en slachtoffers in gerechtelijke procedures;
6. behandelen van de verzoeken om bescherming van het recht op een proces binnen een redelijke termijn;
7. verrichten van taken in verband met de authenticatie van voor gebruik in het buitenland bestemde documenten;
8. uitvoeren van taken met betrekking tot internationale rechtsbijstand en justitiële samenwerking;
9. in het kader van de werking van de rechtbank, verrichten van taken met betrekking tot de memories van de partijen;
10. verrichten van taken inzake de werking van het informaticasysteem;

11. uitvoeren van materiële en financiële taken inzake de werking van de rechtbank;
12. uitoefenen van toezicht op de inning van gerechtskosten;
13. verrichten van beroepsgerelateerde taken die verband houden met de uitoefening van de rechten en plichten van gerechtsambtenaren en -medewerkers;
14. instaan voor de beroepsopleiding van rechters, juridisch adviseurs, gerechtelijke stagiairs en andere gerechtsambtenaren en -medewerkers;
15. uitvoeren van taken in verband met het beheer van het gerechtsgebouw en van de onroerende goederen waarover de rechtbank kan beschikken;
16. verrichten van taken inzake het opmaken van statistieken en de analyse van beheersverslagen over het werk van de rechters en de werking van de rechtbank;
17. toezicht houden op de verwerking van persoonsgegevens in gerechtelijke procedures;
18. informatie verstrekken over de werking van de rechtbank en over andere taken die door de wet en het reglement voor de procesvoering van de rechtbanken worden voorgeschreven.

Artikel 121 van het reglement voor de procesvoering van de rechtbanken bepaalt als volgt: „Nadat hem door de griffie het procesdossier is bezorgd, behandelt de rechter, de juridisch adviseur of een andere ambtenaar alle zaken in de volgorde waarin zij op de rechtbank zijn binnengekomen, waarbij hij ook rekening houdt met zaken die door een bijzondere bepaling als dringend zijn aangemerkt.”

Gelet op alle omstandigheden van het geval die verband houden met de toepassing van artikel 121 van het reglement voor de procesvoering van de rechtbanken, de artikelen 29 en 30 van de wet betreffende de rechterlijke organisatie, de instructie van de president van de Visoki trgovački sud [OMISSIS] van 20 januari 2022 en artikel 19[, lid 1,] VEU, waarin het volgende is bepaald:

„Het Hof van Justitie van de Europese Unie omvat het Hof van Justitie, het Gerecht en gespecialiseerde rechtbanken. Het verzekert de eerbiediging van het recht bij de uitlegging en toepassing van de Verdragen.

De lidstaten voorzien in de nodige rechtsmiddelen om daadwerkelijke rechtsbescherming op de onder het recht van de Unie vallende gebieden te verzekeren.”

alsmede artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, waarin het volgende is bepaald:

„Eenieder wiens door het recht van de Unie gewaarborgde rechten en vrijheden zijn geschonden, heeft recht op een doeltreffende voorziening in rechte, met inachtneming van de in dit artikel gestelde voorwaarden.

Eenieder heeft recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld. [...]”

is de conclusie dat de instructie van de president van de Visoki trgovački sud [OMISSIS] van 20 januari 2022, die verwijst naar artikel 121 van het reglement voor de procesvoering van de rechtbanken, in aanzienlijke mate afbreuk kan doen aan de rechtsstaat en de onafhankelijkheid van de rechters, met name omdat zij geldt voor alle zaken voor de Visoki trgovački sud, ongeacht of, in het specifieke geval, het Unierecht al dan niet van toepassing is.

Om beter te begrijpen van welke druk hier sprake is, zij erop gewezen dat, overeenkomstig de ijkpunten voor de werkzaamheden van rechters, die in december 2021 door de minister van Justitie en Administratie zijn vastgesteld (zonder instemming of gunstig advies van de Vrhovni sud (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Kroatië)), een rechter bij de Visoki trgovački sud in een jaar het volgende aantal zaken moet beslechten:

- hoger beroep tegen beslissingen in geschillen over vergoedingen voor het gebruik van muziekwerken en uitvoeringsrechten: 350;
- hoger beroep tegen beslissingen in tenuitvoerleggingsprocedures: 400;
- andere zaken in het register van beroepen in tweede aanleg in handelsgeschillen: 180;
- hoger beroep tegen beslissingen in eerste aanleg over vorderingen in conventie en in reconventie: 150;
- zaken met betrekking tot een beroep tegen een beslissing tot afwijzing van een aanvraag tot inschrijving in het handelsregister: 600;
- bescherming van het recht op een proces binnen een redelijke termijn – schadevergoeding wegens schending van dit recht: 400;
- beslissing in een jurisdictiegeschil: 800;
- indienen van een verzoek om een prejudiciële beslissing bij het Hof van Justitie: 100;
- succesvolle bemiddelingsprocedure – vrederechter: 90.

Overeenkomstig artikel 62 van de Zakon o Državnom sudbenom vijeću (wet betreffende de nationale justitiële raad) (*Narodne novine*, nr. 116/10, 57/11, 130/11, 13/13, 28/13, 82/15, 67/18, 126/19) is er sprake van een tuchtrechtelijke

fout „wanneer, zonder gegronde reden, het aantal beslissingen dat door een bepaalde rechter gedurende een periode van een jaar is gegeven, minder dan 80 % bedraagt van het aantal beslissingen dat in de ijkpunten voor de werkzaamheden van rechters is vastgesteld”, met dien verstande dat thans een wijziging van de betrokken wet in voorbereiding is, die erin voorziet dat een rechter jaarlijks minstens 100 % van het aantal beslissingen dat in de ijkpunten voor de werkzaamheden van rechters is vastgesteld, dient te geven.

Aangezien een jaar 220 werkdagen telt, moet een rechter van deze rechtbank dus gemiddeld iedere dag in één zaak een beslissing geven (rekening houdende met de tijd die nodig is voor vergaderingen, opleidingen en dergelijke activiteiten), zodat door een dergelijke uiterst formele en strikte uitlegging van artikel 121 van het reglement voor de procesvoering van de rechtbanken en derhalve door de instructie van de president van de Visoki trgovački sud [OMISSIS] van 20 januari 2022, de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in aanzienlijke mate wordt aangetast. Om aan bovengenoemde ijkpunten te voldoen, moet de rechter iedere dag in één zaak een beslissing geven, maar deze beslissing kan pas worden overgemaakt ter betekening aan de partijen wanneer alle beslissingen in zaken die aan deze zaak voorafgaan in de volgorde van behandeling, overeenkomstig bovengenoemde instructie, aan de registratiedienst zijn overgemaakt.

De rechter in tweede aanleg heeft geen extra medewerkers (zoals adviseurs of ambtenaren) om hem te ondersteunen bij zijn werkzaamheden, maar typt zelf alle beslissingen op de computer, voert ze in het informaticasysteem in, bezorgt ze aan de officiële printafdeling, dient het dossier in bij de registratiedienst enz.

In deze omstandigheden en in het kader van de naleving door de rechter van al zijn verplichtingen, bevat de lijst van dossiers die aan een rechter zijn toegewezen: dossiers die de rechter voorbereidt voor een zitting van een kamer van drie rechters, zaken die in een zitting van een kamer van drie rechters zijn beslecht en waarvoor de beslissingen moeten worden opgesteld, zaken die tot de bevoegdheid van een alleensprekende rechter behoren en waarin de rechter nog niet met het onderzoek is begonnen, zaken die tot de bevoegdheid van een alleensprekende rechter behoren en waarin de rechter nog geen beslissing heeft gegeven, zaken die tot de bevoegdheid van een alleensprekende rechter behoren en waarin de betrokken rechter heeft beslist, maar de beslissing nog niet heeft opgesteld, zaken die tot de bevoegdheid van een alleensprekende rechter behoren en waarin de beslissing is opgesteld, maar die „volgens de volgorde van behandeling nog niet aan de beurt zijn”, zaken die zich op de registratiedienst bevinden en zaken die zich in de fase van retranscriptie na registratie bevinden. Uit dit alles blijkt hoe moeilijk de louter technische opvolging van deze taken is, zelfs indien geen sprake zou zijn van deze uiterst formele instructie.

Aan de thans geldende instructie betreffende de werking van de rechtbank zijn eerdere instructies voorafgegaan, maar zij hielden geen strikt formeel verbod in op de betekening van alle zaken die „volgens de volgorde van behandeling niet aan de beurt waren”. Momenteel komt het dus voor dat een beslissing is opgesteld,

maar dat – nog voordat deze beslissing aan de registratiedienst is bezorgd – op deze dienst een „nieuwe zaak die aan deze zaak voorafgaat in de volgorde van behandeling”, toekomt, zodat de beslissing die is gegeven in de zaak die later komt in de volgorde van behandeling niet kan worden betekend. Zoals hierboven is uiteengezet, gebeurt het dat, doordat een andere zaak eerder komt in de volgorde van behandeling, tot een derde van de opgestelde beslissingen niet door de rechtbank kan worden betekend.

Bovendien worden om de paar maanden zaken opnieuw toegewezen, waardoor de rechters een groot aantal „nieuwe zaken ontvangen, die echter binnen de rechtbank eerder in de volgorde van behandeling komen”, zodat de reeds vastgelegde volgorde van de dossiers in de lijst van dossiers van de rechter moet worden gewijzigd en reeds voorbereide zaken niet in behandeling worden genomen tot de nieuw ontvangen zaken zijn afgehandeld.

Hierdoor is het mogelijk dat het systeem aangeeft dat sommige zaken reeds langer dan zes maanden op behandeling wachten, daar de rechter voortdurend „nieuwe zaken ontvangt die eerder in de volgorde van behandeling komen”. De volgende krantenkop is derhalve ook op de verwijzende rechter van toepassing: „Onthutsende cijfers: maar liefst 41 % van de rechters heeft al meer dan zes maanden geen zaak meer behandeld!” (artikel gepubliceerd in het landelijk dagblad *Jutarnji list*, beschikbaar op: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/porazne-brojke-cak-41-sudaca-dulje-od-sest-mjeseci-nije-ni-taknulo-predmet-15183388>). Een zaak die reeds lang op behandeling wacht, is meer dan zes maanden geleden ontvangen, maar vervolgens zijn herhaaldelijk andere zaken aan de lijst van dossiers van de rechter toegewezen, zodat deze op behandeling wachtende zaak niet mocht worden afgehandeld en betekend.

Aangezien het hier een belangrijke kwestie in verband met de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht betreft, heeft de verwijzende rechter, na onderzoek van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (arrest C-896/19), beslist een prejudiciële vraag te stellen opdat in de onderhavige zaak een definitieve beslissing kan worden gegeven op het beroep dat is ingesteld tegen het vonnis van de Trgovački sud u Zagrebu [OMISSIS] van 20 december 2021.

Derhalve is het arrest van het Hof in de onderhavige zaak noodzakelijk opdat de Visoki trgovački sud de gegeven beslissing, namelijk de beschikking [OMISSIS] van 1 april 2022, aan de partijen kan betekenen. Opdat een rechterlijke beslissing rechtsgevolgen zou hebben, is het immers niet voldoende dat deze beslissing wordt gegeven, maar zij moet ook door de rechter worden betekend en beschikbaar worden gesteld aan de partijen in het geding, waarbij wordt gepreciseerd dat het gaat om een kwestie van algemeen belang, die erin bestaat de eenvormige toepassing van het Unierecht, de rechtsstaat, de toegang van de partijen tot de rechter, de onafhankelijkheid van de rechters in een lidstaat en een doeltreffende rechtsbescherming te verzekeren.

[OMISSIS]

Uit onderzoek van de praktijk en de werking van andere rechterlijke instanties binnen de Europese Unie blijkt niet dat er sprake is van soortgelijke wetten of praktijken op grond waarvan de gegeven rechterlijke beslissing volgens de volgorde van behandeling aan de beurt moet zijn overeenkomstig de instructie van de president van de rechtbank, zonder wiens toestemming deze beslissing niet (via de rechtbank van eerste aanleg) aan de partijen in het geding kan worden betekend.

Bijgevolg wordt de volgende vraag gesteld: „Zijn de regel van artikel 121 van het Sudski poslovnik (reglement voor de procesvoering van de rechtbanken) en de instructie van de president van de Visoki trgovački sud (handelsrechter in tweede aanleg, Kroatië) [OMISSIS] van 20 januari 2022, die verbiedt dat beslissingen van rechters worden betekend indien zij de in deze instructie vastgestelde volgorde van behandeling niet volledig eerbiedigen, in overeenstemming met artikel 19, lid 1, VEU en artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie?”

Bij dit verzoek is een afschrift gevoegd van de beschikking van de Trgovački sud u Zagrebu [OMISSIS] van 20 december 2021, het beroep dat op 28 december 2021 is ingesteld door het Centar za restrukturiranje i prodaju, de beschikking van de Visoki trgovački sud Republike Hrvatske [OMISSIS] van 13 april 2022, de brief van de vicepresident [OMISSIS] van 22 april 2022, de instructie van de president van de Visoki trgovački sud [OMISSIS] van 20 januari 2022 en de ijkpunten voor de werkzaamheden van rechters van december 2021.

Zagreb, 3 mei 2022

[OMISSIS]